

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **B. D.**, zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2020, č. j. CPR-3936-5/ČJ-2020-930310-V237, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 6. 2020, č. j. 17 A 32/2020 - 42,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátu Mgr. Ladislavu Bártovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 5.250 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje (dále jen „správní orgán I. stupně“), rozhodnutím ze dne 23. 12. 2019, č. j. KRPP-169806-17/ČJ-2019-030022, uložila žalobci podle § 119 odst. 1 písm. b) bodů 4 a 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), správní vyhoštění a stanovila dobu jednoho roku, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie. Důvodem pro uložení správního vyhoštění byla skutečnost, že žalobce v době od 17. 12. 2019 do 18. 12. 2019 pobýval na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu a na území vstoupil v úkrytu, jenž se nacházel v prostoru domíchávače betonu, který byl naložen na nákladní vůz jedoucí ze Srbské republiky. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, na jehož základě žalovaná podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu v záhlaví specifikovaným rozhodnutím změnila rozhodnutí správního orgánu I. stupně tak, že z výroku vypustila důvod správního vyhoštění stanovený v § 119 odst. 1 písm. b) bodu 6 zákona o pobytu cizinců (překročení státní hranice v úkrytu), zkrátila dobu, po kterou žalobci nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, na 6 měsíců, a provedla další dílčí změny výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Ve zbylé části napadené rozhodnutí potvrdila.

[2] Rozhodnutí žalované žalobce napadl žalobou u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“). Měl za to, že si správní orgány měly opatřit závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda je jeho vycestování do Tuniské republiky možné. Žalobce má z návratu do své domovské země obavy kvůli svému věřiteli, jenž mu vyhrožuje, přičemž není schopen se domoci své ochrany u nezávislých tuniských soudů. Dále popsal problematickou situaci v Tuniské republice a vysokou míru korupce v této zemi.

[3] Krajský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobu zamítl. Nejprve uvedl, že policie není povinna si v rámci rozhodování o správním vyhoštění vyžádat závazné stanovisko Ministerstva vnitra k možnosti vycestování cizince za kumulativního splnění dvou podmínek. Zaprvé cizinec pochází ze země, kterou Česká republika považuje za bezpečnou. Na základě vyhlášky č. 328/2015 Sb. Česká republika považuje Tuniskou republiku za bezpečnou zemi původu, což žalobce ani nezpochybnil. Druhou podmínkou je, že cizinec neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu. Z výslechu provedeného se žalobcem dne 19. 12. 2019 vyplynulo, že v průběhu správního řízení vedeného správním orgánem I. stupně neuvedl žádné obavy z možného nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, ačkoliv na to byl výslovně dotázán. Uvedl, že se do domovské země vrátit může, ale z důvodu ekonomické situace nechce. Poprvé svoji obavu z vyhrožování ze strany fyzických osob uvedl až v doplnění odvolání.

[4] Takováto změna příběhu se soudu jevila jako ryze účelová s tím, že měla jen sloužit k odvrácení hrozby správního vyhoštění. S tím se dle názoru krajského soudu žalovaná dostatečným způsobem vypořádala. Krajský soud tedy uzavřel, že žalobce dostatečně netvrdil ani neprokázal, že by mu při jeho návratu do země původu hrozila důvodná obava hrozby mučení či nelidského a ponižujícího zacházení. Na okraj dodal, že obava z usmrcení ze strany soukromých osob nespadá do okruhu čl. 3 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod, který je pro danou věc relevantní.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, kterou opírá o důvod uvedený podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Z obsahu kasační stížnosti je nicméně zřejmé, že je fakticky namítán kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., spočívající v jiné vadě v řízení před soudem, neboť stěžovatel tvrdí, že krajský soud postupoval chybně při vyhlašování napadeného rozsudku a porušil tak čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky, a okrajově také důvod uvedený podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť krajský soud měl nesprávně posoudit otázku, do kdy je možné v rámci probíhajícího správního řízení uvádět nové skutečnosti. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je nicméně záležitostí právního hodnocení věci kasačním soudem, a nejde tak o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50).

[6] Stěžovatel nejprve namítal, že napadený rozsudek nebyl vyhlášen v souladu s požadavky formulovanými Ústavním soudem v jeho nálezu ze dne 18. 6. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 38/18, čímž došlo k porušení čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky. S ohledem k tomu, že se ve věci nekonalo jednání, rozsudek nemohl být vyhlášen na tomto jednání. Dle informací zjištěných z úřední desky soudu nebyl rozsudek zveřejněn ani zde. Pokud došlo k ústnímu vyhlášení rozsudku, stěžovatel o tom nebyl uvědomen.

[7] Ve druhé a zároveň poslední námitce nesouhlasil s krajským soudem a jeho argumentací, že žalovaná nebyla povinna vycházet ze závazného stanoviska Ministerstva vnitra. Správní orgán je podle § 120a zákona o pobytu cizinců povinen si až na konkrétní výjimky opatřit závazné stanovisko. Nesouhlasí s krajským soudem, že by cizinec mohl uvádět důvodné obavy jen v řízení před správním orgánem I. stupně. Správní řízení tvoří jeden celek a žalovaná byla povinna se s uvedenými skutečnostmi vypořádat. V případě tvrzení relevantních důvodů si měla sama vyžádat závazné stanovisko Ministerstva vnitra anebo zrušit rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Má za to, že nemůže obstát názor, podle kterého je žalovaná oprávněna sama vypořádat skutečnosti zjevně spadající do kompetence Ministerstva vnitra a jeho závazného stanoviska.

[8] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na odůvodnění napadeného rozsudku, se kterým se ztotožňuje.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Stěžovatel namítá, že krajský soud při vyhlášení napadeného rozsudku porušil čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky. S totožnou otázkou se Nejvyšší správní soud zabýval již ve svém rozsudku ze dne 25. 9. 2020, č. j. 10 Azs 194/2020 - 43. I v nynějším případě se

proto soud již jednou vyjádřeného názoru, že postupem krajského soudu skutečně došlo k vadě řízení, nejednalo se však o takovou vadu, která by podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. měla za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé.

[12] Ze spisu krajského soudu vyplývá, že krajský soud stěžovatele dle § 51 odst. 1 s. ř. s. vyzval, aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy sdělil, zda souhlasí s tím, aby soud o věci samé rozhodl bez jednání (tato výzva byla dne 7. 5. 2020 doručena do datové schránky jeho zástupce). Zároveň stěžovatele poučil o tom, že pokud se ve stanovené lhůtě nevyjádří, bude mít soud za to, že s takovým způsobem rozhodnutí souhlasí. Stěžovatel na tuto výzvu soudu nijak nereagoval, krajský soud tedy rozhodoval ve věci bez nařízení jednání. Dle protokolu o vyhlášení rozsudku, který je součástí spisu krajského soudu, byl rozsudek vyhlášen dne 29. 6. 2020, a to ústně, bez přítomnosti účastníků řízení. Nelze tedy přisvědčit stěžovateli, že by rozsudek krajského soudu vůbec vyhlášen nebyl. Z tohoto důvodu nebyl rozsudek zveřejněn na úřední desce soudu, protože tímto způsobem soud své rozhodnutí vůbec nevyhlašoval.

[13] Ve spisu krajského soudu ale chybí doklad o tom, že o samotném vyhlášení rozsudku krajský soud stěžovatele, žalovaného či veřejnost informoval. Z judikatury Ústavního soudu přitom vyplývá, že je potřeba, aby účastníci řízení, stejně jako veřejnost, byli o ústním vyhlášení rozsudku předem vyrozuměni, byť ve věci bylo rozhodováno bez jednání (srov. výše cit. nález Pl. ÚS 38/18, bod 50, a tam cit. nález ze dne 7. 3. 2020, sp. zn. III. ÚS 2551/16, body 22 a 24). Ústní vyhlášení rozsudku bez uvědomění účastníků řízení a veřejnosti tak nebylo dostatečné pro naplnění požadavku veřejnosti dle čl. 96 odst. 2 Ústavy.

[14] Pokud krajský soud zamýšlel rozsudek vyhlásit bez účasti účastníků řízení a veřejnosti, resp. se chtěl vyhnout povinnosti předběžně informovat o vyhlášení rozsudku, měl zvolit možnost zveřejnění rozsudku na úřední desce soudu (srov. cit. nález Pl. ÚS 38/18, body 40, 51 a 52, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, čj. 3 Azs 426/2019 - 34, bod 27). Takto ovšem krajský soud nepostupoval. Nejvyšší správní soud však zároveň uvádí, že v posuzované věci nešlo o vadu řízení, která by mohla způsobit nezákonnost rozhodnutí o věci samé. O takovou vadu by se jednalo v případě, pokud by byla způsobilá ovlivnit výsledný výrok rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2005, č. j. 6 Ads 57/2004 - 59). Vada namítaná stěžovatelem se však pouze váže ke způsobu vyhlášení rozsudku. Vážnou vadou řízení, která by nutně vedla ke zrušení rozsudku krajského soudu, by bylo, kdyby soud rozhodl bez jednání, aniž by pro tento postup byly dány podmínky stanovené v § 51 s. ř. s. Kasační soud nicméně v bodě [12] popsal, že pro tento postup byly podmínky splněny.

[15] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného uzavírá, že přestože se krajský soud dopustil pochybení, jeho rozhodnutí vyhlášeno bylo. Kasační soud zdůrazňuje, že stěžovatel (jakož i žalovaná) rozsudek krajského soudu obdržel (srov. nález Pl. ÚS 38/18, bod 68). Tuto vadu řízení nelze srovnávat např. se situací, kdy by stěžovatel požadoval jednání před krajským soudem a krajský soud by mu tuto možnost odepřel.

[16] Další námitka stěžovatele se týkala otázky, zda si žalovaná měla s odkazem na § 120a zákona o pobytu cizinců vyžádat stanovisko Ministerstva vnitra o možnosti jeho vycestování. Žalovaná měla za to, že povinnost vyžádat si závazné stanovisko Ministerstva

vnitra se na ni v případě stěžovatele podle § 120a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců nevztahovala.

[17] Podle § 120a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců platí, že [p]*olicie v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a 120 je povinna si vyžádat závazné stanovisko ministerstva, zda vycestování cizince je možné (§ 179); to neplatí, pochází-li cizinec z bezpečné země původu podle jiného právního předpisu a neuvedl-li skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí podle § 179*.

[18] Stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, že by bylo možné uvádět relevantní skutečnosti pouze v řízení vedeném před správním orgánem I. stupně. Nejvyšší správní soud má za to, že stěžovatel nepochopil smysl argumentace uvedené v napadeném rozsudku. Krajský soud v něm totiž neuvedl, že by stěžovatel byl oprávněn uvádět relevantní skutečnosti pouze během řízení vedeného před správním orgánem I. stupně. Namísto toho, s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu, poukázal na radikální změnu stěžovatelovy výpovědi, která se mu jevila jako ryze účelová a měla sloužit jen k odvrácení hrozby správního vyhoštění. Stěžovatel během výslechu provedeného dne 19. 12. 2019 nezmínil žádné obavy z možného nelidského či ponižujícího zacházení nebo hrozícího trestu ve své domovské zemi, ačkoliv na to byl výslovně dotázán. Pouze odpověděl, že v Tuniské republice jsou velmi špatné ekonomické podmínky pro život, a prohlásil, že se do domovské země vrátit může, ale s ohledem na ekonomickou situaci nechce. Jeho cílem byla Francie nebo Itálie, kde má své vzdálené příbuzné. Zcela zásadní obrat nastal až v doplnění odvolání, ve kterém tvrdil, že zde existuje hrozba pronásledování ze strany jeho věřitele vyjádřil, a obavy z návratu do domovské země. Stěžovatel nijak nezdůvodnil, proč tuto pro něj významnou skutečnost během výslechu provedeného dne 19. 12. 2019 zamlčel a uvedl ji teprve v probíhajícím odvolacím řízení.

[19] Za této situace Nejvyšší správní soud nemůže krajskému soudu vytknout, považoval-li dodatečně změněný příběh stěžovatele za nevěrohodný a ryze účelový. S těmito fakty, jak správně uvedl krajský soud, se žalovaná ve svém rozhodnutí dostatečně vypořádala na str. 6 a 7. Jelikož nebyly tvrzené skutečnosti shledány jako relevantní a jde o bezpečnou zemi původu, byly naplněny důvody uvedené v § 120a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Žalovaná tudíž neměla povinnost si vyžadovat závazné stanovisko Ministerstva vnitra. Nelze přijmout takový výklad § 120a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, podle nějž by policie byla povinna si vyžadovat závazné stanovisko Ministerstva vnitra i v takovém případě, kdy cizinec tvrdí skutečnosti o jemu hrozícím nebezpečí, aniž by přihlédla ke konkrétním okolnostem daného případu a věrohodnosti jeho tvrzení.

[20] Nejvyšší správní soud se na závěr vyjádří k dílčí námitce stěžovatele ohledně toho, že se žalovaná zabývala otázkami, které spadají do kompetence Ministerstva vnitra. Na tomto místě je nutno podotknout, že krajský soud v napadeném rozsudku nikde neprojevil názor, že žalovaná byla oprávněna nahrazovat závazné stanovisko Ministerstvo vnitra svými vlastními úvahami. Ta přitom považovala stěžovatelem dodatečně uvedené skutečnosti především za nevěrohodné a účelové. Taktéž zmínila, že Česká republika považuje na základě vyhlášky č. 328/2015 Sb. Tuniskou republiku za bezpečnou zemi původu, v níž je situace stabilizovaná. Blíže však bezpečnostní situaci v této zemi a možnost vycestování stěžovatele nekomentovala. Již jen na okraj se krajský soud v návaznosti na odůvodnění žalované vyjádřil k charakteru osobních sporů a jejich vazby

na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. To však nic nemění na tom, že stěžovatelem dodatečně uváděné skutečnosti byly považovány za účelové a nevěrohodné.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného nepovažuje kasační stížnost za důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1, věty druhé s. ř. s. zamítl.

[22] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení tudíž nemá. Žalované náklady nevznikly, proto soud ani jednomu náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[23] V řízení o žalobě byl krajským soudem stěžovateli ustanoven zástupcem advokát Mgr. Ladislav Bárta (viz usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 3. 2020, č. j. 17 A 32/2020 - 27). Jeho ustanovení platilo i pro řízení o kasační stížnosti. V takovém případě hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (viz § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokáta v souladu s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Ustanovený zástupce učinil ve věci dva úkony právní služby, a to návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a kasační stížnost [§ 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon právní služby (kasační stížnost) náleží zástupci stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 3.100 Kč, která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. celkem 3.400 Kč. Za druhý úkon právní služby (návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti) náleží zástupci stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 1.550 Kč (návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou povahou a účelem nejbližší návrhu na předběžné opatření, k němuž došlo po zahájení řízení), která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. celkem 1.850 Kč. Celková částka ve výši 5.250 Kč bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. května 2022

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu